

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
(м. УЖГОРОД, УКРАЇНА)
КОШИЦЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. КОШИЦЕ, СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)**

ISSN 2218-5348

МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

Випуск 1 (12)

***Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
«Науковий парк як універсальна регіональна структура інноваційної діяльності»
(м. Ужгород, Україна – м. Кошице, Словачька Республіка, 3 березня 2016 р.)***

Ужгород – Кошице
2016

Вісник містить наукові статті і тези доповідей, проголошених та обговорених на Міжнародній науково-практичній конференції «Науковий парк як універсальна регіональна структура інноваційної діяльності», проведений Ужгородським національним університетом спільно з Кошицьким технічним університетом (Словацька Республіка) 3 березня 2016 року в рамках наукового проекту «Інноваційний університет – інструмент інтеграції в європейський освітній і науковий простір».

Видання здійснено за підтримки Міжнародного Вишеградського фонду.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Співголови:

- Смоланка В.І. ректор ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(м. Ужгород, Україна)
- Кмет С. ректор Кошицького технічного університету
(м. Кошице, Словацька Республіка)

Члени ради:

- Студеняк І.П. проректор з наукової роботи ДВНЗ «УжНУ»
(м. Ужгород, Україна)
- Луговий В.І. перший віце-президент Національної академії педагогічних наук України (м. Київ, Україна)
- Чижмар А. проректор з інноваційної діяльності і трансферу технологій Кошицького технічного університету
(м. Кошице, Словацька Республіка)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова:

- Смоланка В.І. ректор ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(м. Ужгород, Україна)

Відповідальний редактор:

- Артьомов І.В. директор ННІ євроінтеграційних досліджень ДВНЗ «УжНУ»

Члени редколегії:

- Головач Й.Й. директор НДІ засобів аналітичної техніки ДВНЗ «УжНУ»
- Якоб Ф. директор наукового парку TECHNİCOM Кошицького технічного університету
- Свеженцева О.І. завідувач відділу міжнародного освітнього та наукового співробітництва ДВНЗ «УжНУ»
- Гусь А.В. провідний спеціаліст ННІ євроінтеграційних досліджень ДВНЗ «УжНУ»

**STATE UNIVERSITY
«UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY»
(UZHHOROD, UKRAINE)
TECHNICAL UNIVERSITY OF KOŠICE
(KOŠICE, SLOVAK REPUBLIC)**

ISSN 2218-5348

INTERNATIONAL SCIENTIFIC HERALD

Edition 1 (12)

***Materials of International scientific and practical conference
"Science Park as universal regional structure of innovative activity"
(Uzhhorod, Ukraine – Košice, Slovak Republic, March 3, 2016)***

Uzhhorod – Košice
2016

The Herald contains scientific papers and report theses, enunciated and discussed at the International scientific and practical conference "Science Park as universal regional structure of innovative activity", held on March 3, 2016, by Uzhhorod National University together with the Technical University of Košice (Slovak Republic) as part of implementation of the research project "Innovative university – tool of integration to European educational and research area".

The publication is issued with the financial support of the International Visegrad Fund.

EDITORIAL COUNCIL

Co-chairs of the editorial council:

- V. Smolanka Rector of the SU "Uzhhorod National University", Doctor of Sciences (Medicine), Professor (Uzhhorod, Ukraine)
- Stanislav Kmeť Rector of the Technical University of Košice, Prof. Ing., CSc. (Košice, Slovak Republic)

Members of the editorial council:

- I. Studenyak Vice-Rector for Research of the SU "UzhNU", Doctor of Sciences (Physics and Mathematics), Professor (Uzhhorod, Ukraine)
- V. Luhovyi First Vice President of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine (NAES of Ukraine), Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kyiv, Ukraine)
- A. Čižmár Vice-Rector for innovation and technology transfer of the Technical University of Košice, Doctor of Sciences, Professor (Košice, Slovak Republic)

EDITORIAL BOARD

Head of the editorial board:

- V. Smolanka Rector of the SU "Uzhhorod National University", Doctor of Sciences (Medicine), Professor (Uzhhorod, Ukraine)

Executive editor:

- I. Artjomov Director of the ERI of European integration studies of the SU "UzhNU", Candidate of Historical Sciences, associate professor

Members of the editorial board:

- J. Holovach Director of the Research Institute of Analytical Technique Means of the SU "UzhNU"
- Jakab František Director of the Science Park TECHNICOM of the Technical University of Košice
- O. Svyezhentseva Head of the International Educational and Scientific Cooperation Department of the SU "UzhNU"
- A. Gus Leading specialist of the ERI of European integration studies of the SU "UzhNU"

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ

Кляп М.І.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
заступник директора*

НН Інституту євроінтеграційних досліджень ДВНЗ «УжНУ»

Кляп М.П.,

*кандидат фізико-математичних наук, доцент,
заступник директора*

*Ужгородського торговельно-економічного інституту КНТЕУ
(м.Ужгород, Україна)*

У статті проаналізовано основні підходи до реалізації інноваційності у сучасній вищій школі України. Детально висвітлено актуальне трактування інноваційних методів навчання у вітчизняних вищих навчальних закладах, показано реалізацію інноваційних аспектів у роботі окремих українських університетів.

Ключові слова: *вища школа України, входження до європейського та світового освітнього простору, освітні інновації, інформаційно-комунікаційні технології, інноваційні методи навчання.*

The main approaches of implementation innovations in modern higher school of Ukraine are analysed in the article. Tightly described actual interpretation of innovative study methods in Ukrainian higher educational inststutsons, also the realization of innovative aspects in the separate Ukrainian universities are showed.

Keywords: *higher school of Ukraine, integration to the European and world educational space, educational innovation, information and communication technology, innovative teaching methods.*

Постановка проблеми та її актуальність. В умовах надскладних завдань, які вирішує сучасна українська вища школа з метою входження в європейський та світовий науковий та освітній простір, основною ознакою поступу освітньої галузі є її розвиток на основі інновацій. Цей процес у повній мірі реалізовується через підвищення якості наукових досліджень, що у великій мірі позитивно впливає на підготовку фахівців, а ці фактори разом визначають поступальний рух економіки кожної держави. Вимога переходу до інноваційної освіти, зокрема у вищій школі, зумовлена викликами сьогодення і належить до пріоритетних напрямів державної політики в Україні в контексті інтеграції вітчизняної освітньої галузі до європейського та світового освітнього простору. Зараз перед вищими

навчальними закладами стоїть завдання постійного підвищення якості освіти, модернізації її змісту, розробки та впровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій, створення умов для підготовки фахівця, придатного «для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності» (ст. 5, п.1) [30].

Для забезпечення виконання цього завдання в Україні розроблена Державна національна програма «Освіта (Україна XXI століття)», Національна доктрина розвитку освіти (2002р.), прийнятий у 2014 році Закон України «Про вищу освіту», підготовлені та знаходяться на громадському обговоренні проект Концепції розвитку освіти України на період 2015 – 2025 років та проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року. Всі зазначені документи передбачають докорінне реформування освітньої галузі з метою формування творчого професіонала з глибокими знаннями, міцними вміннями та навичками шляхом «навчання здобувачів вищої освіти сучасним науковим знанням з використанням новітніх навчально-інформаційних технологій»[32]. Зокрема, у Законі України «Про вищу освіту» зазначається, що формування і реалізація державної політики у сфері вищої освіти здійснюється шляхом забезпечення розвитку наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вищих навчальних закладів та їх інтеграції з виробництвом (ст. 2, п.3), а серед основних завдань вищого навчального закладу визначено «забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності» (ст. 26, п.1)[30].

У Національній доктрині розвитку освіти, яка затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002, підкреслено, що серед пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку освіти є запровадження освітніх інновацій, інформаційних технологій [28].

Інновації в освіті – це процес створення, впровадження та поширення в освітній діяльності нових підходів, ідей, методів та прийомів, технологій, спрямованих на оновлення, модернізацію, трансформацію навчального процесу відповідно до вимог часу. Зокрема для вищої школи визначальним має бути формування у студентів системного підходу до аналізу професійних завдань, стратегічного мислення, здатності до соціальної мобільності, прагнення до самонавчання, самовиховання та самовдосконалення впродовж усього активного трудового життя. А цього можна досягнути, перш за все, за рахунок трансформації свідомості викладачів ВНЗ, переозброєння їх новими підходами до професійної діяльності в рамках «моделі студентоцентричного навчання» [32], постійного впровадження інноваційних методів у навчальний процес вищої школи як один з кроків у процесі інтернаціоналізації вищої школи України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що питання впровадження інноваційних підходів у вищій школі розглядаються у

працях В. Андрущенко, І. Дичківської, В. Кременя, А. Кузьмінського, В. Лугового, В. Морозова, І. Підласого, О. Рубанець, П. Сауха, В. Сластьоніна, Т. Туркот,

Г. Цветкової, Д. Чернілевського та інших. Зокрема В. Андрущенко аналізує співвідношення необхідних інновацій та традиційної складової в освіті, що потребує докорінних змін освітньої галузі [2]. Сутність інновації в її концептуальному, історичному та методологічному вимірах, а також інноваційний розвиток освіти в контексті творчості розглядаються в монографії за редакцією В. Кременя [39]. На основі реалізації програми Тюнінг «Настроювання освітніх структур в Європі» в Україні, Національного освітнього глосарію: вища освіта, Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО-2011,-2013) В. Луговий чітко узгоджує поняттєво-термінологічний апарат щодо інноваційних видів навчальної діяльності в контексті компетентнісного підходу [25]. Г. Цветкова характеризує інноваційність як принцип нового педагогічного мислення [41, с.43]. Проблеми впровадження інновацій та інформаційних технологій як системи педагогічних та навчальних методів, прийомів і способів аналізуються у монографії за редакцією П. Сауха [16]. Поєднання традиційних та інноваційних методів навчання в контексті загальних засад педагогіки вищої школи розглядаються Т. Туркот [38] та Д. Чернілевським [42]. Поряд з цим недостатньо вивченими залишаються можливості ефективного застосування інноваційних методів у ВНЗ як механізму входження вищої освіти України до європейського та світового освітнього простору.

Метою цього дослідження є проаналізувати різні підходи до поняття «інноваційність» в освіті, уточнити сутність та особливості окремих інноваційних методів навчання майбутніх фахівців, показати використання освітніх інновацій у навчальному процесі окремих вітчизняних вишів.

Виклад основного матеріалу. Поняття «інновація», хоча й використовується у науковій літературі понад сто років, але актуалізувалося в кінці ХХ та на початку ХХІ століть. Великий тлумачний словник сучасної української мови пояснює слово «інновація» як «нововведення» [10, с.498]. Вікіпедія трактує термін «інновація» як нововведення в галузі техніки, технології, організації праці або управління, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду, кінцевий результат інноваційної діяльності [11], тобто інновація – це втілення наукового відкриття, технічного винаходу у новій технології або новому виді виробу. Глосарій Європейського фонду освіти пояснює, що інновації – це вперше впроваджена новизна, однак більшість інновацій пов'язана з перенесенням існуючих підходів у нові умови шляхом їх адаптації або із внесенням поступових змін до існуючих систем.

Поняття «інновація» розглядається в психолого-педагогічній літературі неоднозначно. Відомим є визначення американського вченого

К. Роджера про те, що новизна – це ідея, що є новою для конкретної особи, і немає значення, чи є ця ідея об'єктивно новою, чи ні. Сучасні вітчизняні вчені розглядають інновацію в освіті як процес створення, поширення і використання нових способів для вирішення педагогічних проблем оригінальними, нестандартними підходами [34, с.105]. Під інноваційною освітою розуміють галузь, яка постійно оновлюється знаннями, технологіями, засобами навчання, організаційними та управлінськими підходами. О. Савченко визначає педагогічну інновацію як процес створення, використання нових засобів (нововведень) для розв'язання тих педагогічних проблем, які досі розв'язувалися по-іншому [41, с.43]. Отже, інновація освіти – цілеспрямований процес змін, що ведуть до модифікації мети, змісту, методів, форм навчання й виховання, адаптації процесу навчання до нових вимог [38, с.183], а сама освіта перетворюється на ефективний важіль економіки знань, на інноваційне середовище, у якому студенти отримують навички і вміння самостійно оволодівати знаннями протягом життя та застосовувати це знання в практичній діяльності [31].

Інноваційні методи навчання мають бути характерною ознакою дослідницького університету. Закон України «Про вищу освіту» визначає це поняття як вищий навчальний заклад, що забезпечує проривний розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій. Критеріями дослідницького університету, відповідно до статті 30 зазначеного Закону України, є наявність розгалуженої інфраструктури та матеріально-технічної бази, міждисциплінарність освіти і науки, потужна фундаментальна складова наукових досліджень, здатність впроваджувати і комерціалізувати наукові результати, кількість публікацій за показниками міжнародних наукометричних баз та у міжнародних реферованих виданнях, місце в національному, галузевих або міжнародних рейтингах ВНЗ [30].

Зараз в Україні розробляється концепція інноваційного університету як вищої стадії дослідницького вишу [4, с. 94–96]. Інноваційний університет має бути центром інноваційних процесів, де докладаються як державні, так і комерційні ресурси та реалізуються наукові проекти. Він характеризується наявністю інноваційної інфраструктури, яку утворюють центри трансферу технологій, інноваційного консалтингу, бізнес-інкубатори, малі інноваційні компанії, науковий парк. Інноваційний університет зберігає академічну складову, але при цьому працює за трьома взаємопов'язаними напрямками – освіта, наукові дослідження, інновації [35]. Поряд із реалізацією наукових проектів актуальним завданням інноваційного університету є якісна підготовка інноваційно орієнтованих фахівців у пріоритетних галузях науки і технологій, поширення і застосування новітніх знань в умовах інноваційного середовища, тобто розробка і впровадження нових технологій освіти на основі компетентнісного підходу [17, с.20].

Складовою цілісного педагогічного процесу сучасного ВНЗ є навчальний процес, якому притаманні інноваційні ознаки. Інноваційність навчального процесу має свої особливості – спочатку формується філософія інновацій, яка потім конкретизується в його основних елементах (цільовому, змістовому, процесуальному, технологічному та оцінному), що узагальнюється в цілісній конструкції навчального процесу [27, с.37].

До основних типів нововведень та напрямів інноваційних пошуків можна віднести зміни у таких категоріях, як: цілі, зміст, методи і технології навчального процесу; форми організації та система управління; стиль педагогічної діяльності та організація навчально-виховного процесу; система контролю та оцінка якісного рівня освіти; система виховної роботи; процес взаємодії педагога і студента.

Таким чином, основний критерій інноваційності освіти – зміна цілей, тобто змісту освіти та його результатів як основних складових діяльності педагога і того, хто навчається [14].

Чи можна вважати інновацією удосконалення традиційних підходів до навчального процесу, спрямованих на якісніше засвоєння репродуктивного знання? Подібне вдосконалення не передбачає якісних змін, тому може трактуватися як поліпшення, а не нововведення.

Інноваційність, або інноваційна здатність системи вищої освіти з точки зору її адаптивності до змін характеризує, з одного боку, зміст трансформацій, що відбуваються, а з іншого – визначає спрямованість інноваційного розвитку. Виходячи з такого розуміння, можемо окреслити основні характеристики інноватики в системі вищої освіти, а саме:

- керованість процесом створення, сприйняття, оцінки, засвоєння та застосування науково-педагогічних нововведень;
- можливість вивчати процес оновлення педагогічної діяльності, його принципи, закономірності, методи та засоби;
- забезпечення здійснення цілеспрямованих змін, що привносять у наукове середовище нововведення, поліпшують зміст і системні характеристики окремих частин навчального процесу та його компонентів;
- вироблення ефективних (ідеальних) методик засвоєння нововведень на всіх етапах навчального процесу та здійснення творчого переосмислення існуючих методик;
- розробка технології професійної підготовки та відбору науково-педагогічних працівників;
- забезпечення професійно-особистісного самоконтролю.

Відповідно метою інноватики в системі вищої освіти є вироблення механізмів оновлення навчального процесу відповідно до потреб сучасності на основі інноваційної методології [33, с.319].

Характерною ознакою інноваційної освіти є особистісно-орієнтоване навчання, яке підпорядковане таким закономірностям [38, с.184]:

1. Навчальна дисципліна є не фрагментом змісту освіти, а подією в житті особистості, що дає цілісний життєвий досвід, в якому отримані знання є його елементом, частиною.

2. Проектування навчального процесу є предметом сумісної діяльності викладача і студента, способом їх життєдіяльності як суб'єктів освіти.

3. Навчальний процес набуває вигляду дослідження, пошуку, навчальної гри, що стає джерелом досвіду.

4. Змінюються функції міжособистісного спілкування між викладачем та студентами: педагог стає фасилітатором (особою, що забезпечує успішну групову комунікацію) навчально-пізнавальної діяльності студентів, одним із джерел інформації.

5. Розвиток «Я-концепції» суб'єктів навчальної діяльності здійснюється через усвідомлення цілісної життєдіяльності, що передбачає імітаційно-рольове відтворення життєвих ролей і ситуацій, конструювання і організацію навчального матеріалу у такий спосіб, щоб студент сам міг обрати зміст, форму і вид навчально-пізнавальної діяльності та засоби самоконтролю.

Звідси впливає можливість провести порівняльний аналіз основних засад інноваційного та традиційного навчання [38, с.185]. Викладач, який традиційно є провідною особою навчального процесу, в інноваційному навчанні стимулює перетворення студента в активного учасника, що не тільки засвоює знання, а й генерує його з різноманітних джерел. Взаємообумовлена творчість в роботі викладача та студента в інноваційному навчанні реалізується через інтерактивні, діалогові та проектні форми діяльності. Навчання відбувається через спільний пошук вирішення проблеми, отримання студентом знань не для оцінки, а для використання у майбутній професійній діяльності.

За принципом інноваційності у вищій школі [41, с.44] навчальний процес має бути відкритим для інших думок, поглядів, світогляду, що передбачає діалогічний контакт на основі рівності психологічних позицій, співтворчість, співпрацю викладача і студентів, відмову від диктату, менторського тону, створення умов для розвитку особистості та особистої ініціативи.

Інноваційність у навчальному процесі приводить до зміни взаємовідносин викладачів та студентів. Якщо у традиційному навчанні простежується підсистема «суб'єкт» – «об'єкт», у якій студенту відводиться пасивна та залежна роль, то при інноваційному навчанні студент перетворюється у важливий освітній суб'єкт, залучений до активної, творчої співпраці з викладачем, зацікавлений у здобутті глибоких і актуальних професійних знань. Зосередженість на суб'єкт-суб'єктній, діалогічній взаємодії вимагає реалізовувати навчально-

виховний процес через поєднання традиційних та інноваційних методів та форм навчання.

Отже, інновації у змісті освіти мають доповнюватися і реалізовуватися через оволодіння інноваційними методами і формами навчання (діалоговими, діагностичними, активними, інтерактивними, дистанційними, комп'ютерними, мультимедійними, телекомунікаційними, тренінговими, проектними), а також шляхом запровадження альтернативних навчально-виховних технологій, таких як алгоритмізована, індивідуалізована, диференційована, модульна, колективна (у малих групах) тощо [34, с.107]. Приймаючи до уваги поняттєво-термінологічні розбіжності у назвах, серед інноваційних методів навчання можна, на нашу думку, виокремити **інформаційно-комунікаційні** та **інтерактивні**.

Інноваційні процеси, які повинні здійснюватися сьогодні у всіх освітніх структурах, є єдиним джерелом розвитку системи освіти. Вимога переходу до інноваційної освіти зумовлена закономірностями функціонування інформаційного суспільства. Розвиток інформаційних технологій, зумовлений науково-технічним прогресом, сягнув такої межі, після якої ми спостерігаємо якісні зміни інформаційного середовища, яке оточує індивіда, що, в свою чергу, викликало ланцюг якісних змін у всіх сферах його існування.

Якщо раніше викладач був головним джерелом професійної інформації, що зумовлювало провідну роль репродуктивної методики навчання, то тепер студент зустрічається з безліччю цілком доступних джерел. Функція викладача стає дещо іншою: він повинен навчати студента орієнтуватися у цьому інформаційному середовищі, розвинути його творчі та інтелектуальні здібності, в тому числі здатність до самоосвіти. Саме ця обставина робить використання інформаційних технологій, інформатизацію навчального процесу головним способом здійснення переходу до інноваційної освіти.

Розвиток форм інноваційної освіти – лише частина загального процесу набуття практики людської діяльності інноваційного характеру. Будь-який інформаційний процес вимагає володіння інформаційними ресурсами і комунікаційними технологіями. Проблема полягає не в тому, щоб володіти сумарним набором таких технологій, а в тому, щоб побудувати правильну систему їх використання, відповідно до стратегії того чи іншого розвитку.

Інформаційні технології дозволяють реалізувати принципи диференційованого та індивідуального підходу до навчання. На занятті викладач дає змогу кожному студенту самостійно працювати з навчальною інформацією, щоб детально розібрати новий матеріал за своєю схемою. Інформаційні технології можна використовувати як для очного, так і для дистанційного навчання, що уможливорює вихід у єдиний світовий інформаційний простір.

Застосування комп'ютерних технологій сприяє підвищенню рівня самоосвіти, мотивації навчальної діяльності і дає абсолютно нові можливості для творчості, отримання і закріплення різних професійних навичок та відповідає соціальному замовленню, яке держава пред'являє до ВНЗ. Використання системи мультимедіа дозволяє об'єднати можливості комп'ютера і знання викладача для створення електронних підручників із мобільним доступом до інформації. Мультимедійні технології відкривають можливості для викладачів відмовитися від властивих традиційному навчанню рутинних видів викладацької діяльності та значно активізувати пізнавальну діяльність студентів.

Послідовне впровадження інноваційної методики навчання має велике значення для підтримки високої якості всіх складників навчального процесу, поєднання наукової та навчальної роботи, налагодження взаємовідносин між вищим навчальним закладом та роботодавцями і, нарешті, розширення міжнародних контактів.

Широкого застосування в цьому руслі набули **інтернет-технології** (сайт, блог, форум, електронна пошта, чат, електронний журнал, пошукові системи, тематичні каталоги, освітні портали тощо), **мультимедійні програмні засоби** (комп'ютерні тренажери, мультимедіа-презентації, навчальні фільми, педагогічні програмні засоби), **комп'ютерне тестування, дистанційне (електронне) навчання, електронні підручники і навчальні матеріали.**

Сайт (зустрічається також застаріле веб-сайт) – сукупність веб-сторінок, доступних у мережі (Інтернеті), які об'єднані як за змістом, так і навігаційно. У контексті нашого дослідження розглянемо сайти ВНЗ, сайти кафедр та персональні (особисті) сайти викладачів. Сайти навчальних закладів функціонують з метою забезпечення інформації про ВНЗ (керівники, педагогічний склад, перелік спеціальностей, організація вступної кампанії), організацію навчально-виховного процесу (розклади занять, консультацій, модулів, сесій, графіки навчального процесу), новини із життя закладу (студентські акції, досягнення, оголошення тощо), тобто формування позитивного іміджу та реклама ВНЗ. Аналогічні функції виконують сайти кафедр, але вони мали б містити переважно навчальні матеріали для студентів. Особисті сайти викладачів (якщо вони є), створені з навчальною метою, містять програми дисциплін, робочі програми, питання і завдання до семінарських та практичних занять, індивідуальні творчі завдання, перелік основної і додаткової рекомендованої літератури та інтернет-джерел, вимоги до підготовки і оформлення певного виду робіт, електронні підручники та посібники тощо. Такі сайти дають можливість зробити навчальний процес більш гнучким, сприяють підвищенню власного фахового рівня та поширенню передового педагогічного досвіду.

Електронна пошта (англ. E-mail) – популярний сервіс в Інтернеті, що робить можливим обмін даними будь-якого формату (текстові документи, аудіо-відео файли, архіви, програми). У системі освіти електронна пошта використовується для організації спілкування між викладачем і студентом або між студентами. Вона є більш функціональною для викладача, ніж блог або форум. Також викладачі інколи використовують електронний журнал – це інструмент, який робить процес навчання більш оперативним та відкритим шляхом інформування про поточне і підсумкове оцінювання як студентів, так і їх батьків [37].

У провідних ВНЗ України все частіше застосовують **комп'ютерне тестування** для оцінювання навчальних досягнень студентів під час проведення поточного та підсумкового контролів. Наприклад, BrainTester – автоматизована система для перевірки знань студентів, яка розроблена і впроваджена співробітниками Навчально-наукового інституту інформаційно-комунікаційних технологій ДВНЗ «УжНУ». Програмний комплекс BrainTester – це універсальна система тестування, мета якої – проведення контролю якості засвоєння дидактичного матеріалу студентами ВНЗ. Перспективним є застосування системи у дистанційній формі навчання. Незважаючи на велику кількість існуючих готових рішень у цьому напрямі, даний програмний продукт, окрім звичайних функціональних характеристик, володіє низкою переваг, які вирізняють BrainTester серед програм-конкурентів. Це, зокрема: адаптованість до Болонського процесу (застосовується окрім національної шкали, система оцінювання Європейської ECTS); гнучкість налагодження критеріїв оцінювання; оригінальна система візуалізації результатів тестування під час його проходження; клієнт-серверна технологія, що дозволяє економити час завдяки синхронному одночасному тестуванню всієї групи (до 40 студентів); безпека та надійність системи; простота адміністрування та максимальна простота використання, що потребує мінімуму навичок роботи на комп'ютері як від викладача, так і від студента [13].

Характерною ознакою сучасної освіти є інтенсивне впровадження **електронного навчання (е-навчання)**. Технологія е-навчання передбачає розгортання і впровадження у навчальному закладі електронних систем організації і керування навчальним процесом (Learning Management Systems – LMS) і наповнення цих систем електронним контентом (е-контент), який складається з електронних навчальних матеріалів різноманітного призначення.

Поєднання управління процесом навчання студентів і можливості швидкої розробки е-навчальних курсів дозволяє системам управління навчанням і навчальним контентом повністю вирішувати завдання ефективної організації навчання в освітніх установах. Прикладом такої системи є найбільш поширена на теренах України система Moodle.

У загальному випадку електронне навчання передбачає здійснення всіх процесів навчання в електронній формі через глобальну мережу Інтернет або через локальну мережу Інтернет з використанням систем управління навчанням. Для навчання, крім персонального комп'ютера, також широко використовують мобільні пристрої, такі, як електронні книжки, планшети, смартфони тощо. На всі пристрої навчальний контент може бути завантажений безпосередньо з мережі, або з CD-диска чи флеш-карти. Усі ці технічні аспекти і дозволяють реалізувати принцип щодо навчання «де завгодно і коли завгодно». Контент е-навчальних матеріалів відрізняється широкою різноманітністю: від простих текстів до складних мультимедійних документів і далі – до віртуальних лабораторних робіт і тренажерів.

Представлення е-контенту у вигляді презентацій за допомогою програми Power-Point дозволяє створювати мультимедійні та інтерактивні навчальні матеріали високого рівня з організацією самоконтролю, а також електронні підручники. Такі матеріали легко інтегруються й у систему Moodle [29, с.323-324].

У ДВНЗ «УжНУ» запроваджено **систему електронного навчання Moodle**, що розміщена в мережі Інтернет за адресою: e-learn.uzhnu.edu.ua. Головна мета впровадження Moodle – надати ініціативним викладачам і студентам вільний доступ до системи, що дає змогу ефективно обмінюватися навчальним контентом, взаємодіяти он-лайн та використовувати сучасні технології.

Переваги, які надає викладачам використання Moodle: зручний та доступний з будь-якої точки світу архів матеріалів (дає змогу завантажувати власні документи, конспекти лекцій, напрацювання й мати доступ до них у будь-якому місці, під'єднавшись до мережі Інтернет, що сприяє мобільності викладача), простота роботи (Moodle – легка для опанування та зручна платформа), забезпечення безперервного навчального процесу (студентам заочної форми навчання дозволяє готуватися до екзаменаційних сесій протягом року в зручний для них час, не відриваючись від роботи), спрощення розповсюдження електронних матеріалів викладачів серед студентів; сумісність з усіма форматами електронних матеріалів, використання навчальних матеріалів, які не доступні під час традиційних занять, широкий вибір інструментів взаємодії зі студентами (система містить велику кількість вбудованих інструментів, що орієнтовані на певний тип діяльності або взаємодії зі студентами: завдання, тести, форум, телеконференції тощо).

Переваги, які надає студентам використання Moodle: зручний доступ з будь-якої точки світу до навчальних матеріалів (достатньо мати під'єднання до мережі Інтернет), простота роботи Moodle, забезпечення безперервного навчального процесу, спрощення доступу до електронних матеріалів (відпадає потреба використовувати носії

інформації (диски, флешки тощо), сумісність з мобільними пристроями (ноутбуками, планшетами, смартфонами), широкий спектр типів навчальних матеріалів, взаємодія з викладачем та іншими студентами (форум, тестування, виконання завдань) [18].

Ще однією ознакою сучасного вищого навчального закладу є формування електронного репозитарію. **Електронний репозитарій** (сховище) наукових публікацій УжНУ – єдиний електронний архів результатів науково-дослідної роботи, статей, методичних розробок викладачів та науковців університету, навчальних кваліфікаційних робіт студентів для їх централізованого зберігання й надання відкритого доступу до них світовій академічній спільноті. Наявність такого репозитарію суттєво впливає на світовий рейтинг інтернет-присутності вишу (Webometrics, фактор OPENNESS: 16,6 % ваги), а в міжнародній освітній спільноті брак такого єдиного сховища з вільним доступом – радше виняток, ніж правило.

Наукові статті, розміщені авторами у відкритому доступі, цитують набагато частіше, ніж статті з традиційних друкованих журналів і періодичних видань. Завдяки самоархівуванню рейтинг цитування робіт автора в більшості галузей науки зростає як мінімум удвічі. Отже, такий різновид відкритого доступу суттєво збільшує вплив наукових праць.

Таким чином, для кожного науковця важливим є підвищення індексу цитувань його праць; постійне і тривале їх зберігання; збереження авторських прав; можливість доповнення та редагування праць; збільшення запитуваності результатів їх досліджень; підвищення позицій у рейтингах; економія коштів. Для університету важливими є підтримка наукової діяльності; поширення результатів наукових досліджень; зростання якості наукової комунікації; підвищення рейтингу; відкритий доступ до досліджень.

Актуальність наявності в академічній установі власного репозитарію електронних документів у Webometrics підкреслюється існуванням окремого рейтингу – «Webometrics: Ranking Web Of Repositories». Працівники Навчально-наукового інституту інформаційно-комунікаційних технологій ДВНЗ «УжНУ» розгорнули університетський репозитарій на основі Dspace на сервері УжНУ, провадиться його налаштування, визначено структуру (ієрархію) категорій і порядок розміщення матеріалів у системі науково-викладацьким складом, секретарями редакційних колегій періодичних видань університету, публікацій у системі власними силами [19].

Одним із ефективних засобів, що сприяє підвищенню пізнавальної активності студентів, є **електронний підручник**. Особливістю електронних видань є комплексне поєднання різних форм інформації (графічної, текстової, звукової, відео) та їх виконання на будь-яких електронних носіях – магнітних, оптичних або публікація у комп'ютерних

мережах. Якщо електронне видання має навчальне призначення, то воно має містити систематизований матеріал у відповідній науково-практичній галузі знань, забезпечувати творче опанування студентами знань, умінь та навичок у цій галузі. Запорукою якості е-навчального видання є високий рівень виконання та художнього оформлення, повнота інформації, якісний методичний та технічний інструментарій, наочність, логічність та послідовність викладення інформації.

Електронний підручник існує у форматі електронного документа. Це універсальний інтерактивний гіпермедійний методичний і дидактичний підручник, який містить широке коло питань з тем однієї дисципліни (або різних навчальних дисциплін), викладених у компактній формі гіпертекстового середовища і призначений для використання у навчальному процесі, містить систематизований матеріал з відповідної науково-практичної галузі знань, який повністю відповідає програмі дисципліни, створений на високому науковому і методичному рівні.

Електронні навчальні видання необхідні для організації самостійної роботи студентів, корисні на практичних заняттях, бо надають комп'ютерну підтримку при вирішенні більшої кількості завдань, звільняють час для аналізу отриманих рішень і їх графічної інтерпретації, дають можливість викладачеві проводити заняття у формі самостійної роботи за комп'ютерами, залишаючи за собою роль керівника і консультанта, дозволяють викладачеві за допомогою комп'ютера швидко і ефективно контролювати знання студентів, моделюючи зміст і рівень складності контрольного заходу [9].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання дозволяє підвищити якість організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, створюючи комфортне інформаційно-комунікаційне педагогічне середовище як для студентів, так і для викладачів, що є засобом розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців; дає можливість студентам визначати власний темп і рівень виконуваних завдань, можливість інтегрувати логічний та образний способи засвоєння інформації; забезпечує активізацію самостійної роботи студентів шляхом залучення їх до розробки матеріалів та презентацій; реалізує інтерактивну взаємодію (при дистанційному навчанні); забезпечує гнучкість та інтеграцію різних типів мультимедійної навчальної програми; забезпечує специфічну дидактичну функцію інформаційно-комунікаційних технологій – моделювання ситуацій, які неможливо сконструювати у звичайних умовах, що сприяє позитивному й свідомому ставленню до навчально-пізнавальної творчої діяльності; відкриває вільний доступ до величезної кількості інформації завдяки мережі Інтернет [6].

Окремо проаналізуємо **інноваційні методи навчання**. В освітній теорії та практиці існує певна поняттєво-термінологічна складність щодо розрізнення форм, методів, технологій навчання тощо. У статті 50 Закону

України «Про вищу освіту» форми організації навчального процесу визначають як навчальні заняття, самостійну роботу, практичну підготовку та контрольні заходи, а основними видами навчальних занять у вищих навчальних закладах вважають лекції, лабораторні, практичні, семінарські, індивідуальні заняття та консультації [30]. В. Луговий також розмежовує поняття «види навчальних занять» і «методи/технології викладання», розуміючи під першим терміном специфіку організації освітньої діяльності, а під другим – шляхи і способи опрацювання освітньої (педагогічної) інформації з метою навчання [25, с.18]. Вчений пропонує для використання дві категорії освітньої діяльності: *методи (прийоми, способи) викладання*, під якими розуміє види навчальних занять і частково (самостійна робота, практична підготовка) форми організації навчального процесу та *види навчальної діяльності* – навчальні завдання, розроблені викладачем для виконання студентом [25, с.19].

У науково-методичній літературі є різні підходи до класифікації інноваційних методів навчання.

В. Морозов поділяє їх на проектні, лабораторні та інтегровані [27, с.37]. Під проектними методами (метод проектів) вчений розуміє таку організацію навчання, за якою ті, що навчаються, набувають умінь і навичок у процесі планування та виконання практичних завдань – проектів. Лабораторна система (дослідна), на його думку, ґрунтується на принципах індивідуалізації навчання, самостійної дослідної роботи в кабінетах-лабораторіях. Інтегровані (комплексні) методи – це здійснення навчання за певними темами-комплексами, що містять матеріали суміжних предметів. Всі ці методи навчання застосовуються у співробітництві, взаєморозумінні, єдності інтересів і прагнень учасників навчального процесу.

Д.В. Чернілевський та І.М. Луцький під інноваційними технологіями розуміють технології активного, модульного та проблемного навчання, а також дидактичні ігри [42, с.287–318]. Вчені відмічають, що найбільш перспективними є особистісно діяльнісні педагогічні технології, взаємопов'язані з модульним навчанням.

Т.І. Туркот аналізує кредитно-модульну і модульно-рейтингову технології як інноваційні, а групову роботу студентів, групові тренінги, «мозкову атаку», дидактичні ігри, кейс-метод, мікророзкладання, метод «Ток-шоу», «Коло ідей», «Акваріум» вважає інноваційними методами [38, с.274–339].

Н.В. Артикуца розглядає як інноваційні для юридичної освіти методи конкретних ситуацій, рольову гру, проблемно-пошуковий, «мозковий штурм», індивідуальні та групові тренінги, метод інтерв'ю та інші [3], а А.В. Кочубей вважає інтерактивними методами підготовки майбутніх інженерів імітаційні, мотиваційні, пізнавальні та регулятивні, які

ґрунтуються на діалогічній взаємодії та «заставляють трудитися інтелект і душу» [24].

Проаналізуємо характерні ознаки деяких методів навчання, які в сучасній науковій та навчально-методичній літературі вважаються інноваційними.

Активні або **інтерактивні методи** навчання виокремлено на основі зміни ролі викладача (замість ролі інформатора роль менеджера) та ролі студента (інформація не мета, а засіб для засвоєння вмінь і навичок професійної діяльності). Інтерактивне навчання («inter» – взаємний, «act» – діяти) – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, що передбачає створення комфортних умов навчання, за яких студент відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність [38, с.284]. Характерною ознакою інтерактивного навчання є постійна активна взаємодія усіх учасників навчального процесу. Аналізуючи свої дії та дії своїх партнерів, кожен може змінювати модель своєї поведінки, більш усвідомлено засвоювати необхідні знання та вміння, відчувати себе в умовах, максимально наближених до майбутньої професійної діяльності. Найпоширенішими серед таких методів є метод проектів, групові обговорення, «мозковий штурм», ділові та рольові ігри, баскет-метод (метод навчання на основі імітації ситуації), тренінг-навчання, практичний експеримент тощо [40, с.30, 33].

Дослідження американських та європейських науковців підтверджують, що інтерактивні методи навчання сприяють збільшенню частки засвоєння навчального матеріалу, бо впливають не лише на свідомість студента, а й на його почуття і волю [38, с.287]. На думку педагогів-науковців, на лекції засвоюється лише до 5 % інформації, а під час навчання інших або застосування отриманих знань – до 90 %.

На підставі систематизації методів викладання за проектом Тюнінг В. Луговий визначає, що основним методом викладання має бути не лекція, як вважається у вітчизняній вищій школі, а індивідуальна, дослідницька, проектна робота, яка доповнюється самостійною (контрольованою), груповою дослідницькою роботою, семінаром та практикою [25, с.24].

Активні (інтерактивні) методи поділяються на імітаційні та неімітаційні [42, с.289–291].

Неімітаційні методи не передбачають створення моделі процесу або діяльності, а активізація досягається за рахунок добору проблемного змісту навчання, що забезпечує діалогічність взаємодії. До неімітаційних методів у науковій літературі відносять проблемну лекцію, семінар-дискусію з «мозковою атакою», виїзне практичне заняття, курсову та дипломну роботу, стажування без виконання посадових обов'язків. Зазначені методи дають можливість не тільки надавати студенту певну

інформацію, але й сприяти розвитку окремих професійних вмінь та навичок.

Імітаційні методи поділяються на ігрові та неігрові, які передбачають роботу з моделлю ситуації у процесі імітації.

Метод аналізу конкретних ситуацій як неігровий метод полягає у вивченні, аналізі і прийнятті рішень у ситуації, що виникла, або може виникнути за певних обставин у конкретній організації. До ігрових імітаційних методів відносять стажування з виконанням посадових обов'язків, імітаційний тренінг, ділові та рольові ігри. Ці методи забезпечують максимально можливе наближення навчального процесу до виробничих умов. Активні методи навчання (дискусії, дидактичні ігри, моделювання виробничих ситуацій тощо) є своєрідним полігоном, на якому студенти відпрацьовують професійні вміння та навички.

Кожний з інноваційних методів навчання має свої переваги та недоліки. Наприклад, метод кейсів передбачає прийняття студентами конкретного рішення у запропонованій ситуації. Для ефективного використання цього методу інформація, що становить кейс («case» – випадок, ситуація), має відображати проблему з майбутньої професійної діяльності, що може бути розв'язана кількома варіантами. Кожна група студентів у результаті обговорення пропонує свій варіант розв'язання проблеми, обгрунтовуючи його з опорою на отримані знання з дисципліни. Викладач, готуючись до такого заняття, систематизує матеріал курсу, доповнює його міжпредметними зв'язками, спрямовує студентів на професійний, а не побутовий підхід до аналізу ситуації [38, с.330].

На вибір методів, форм та засобів навчання впливають особливості навчальної дисципліни, характер навчального матеріалу, обсяг часу, що відводиться на вивчення матеріалу, рівень загальної підготовленості групи, особливості навчально-матеріальної бази ВНЗ та багато іншого. Значною мірою вибір методу визначається кількістю студентів, оскільки більшість методів найбільш ефективна при невеликій кількості учасників-студентів. Але перш за все вибір методу визначається дидактичними цілями заняття, видом інформації, який опановується, тобто має бути адекватним властивостям навчальної інформації та освітнім цілям [25, с.33].

Ефективність застосування інноваційних методів навчання у вищих навчальних закладах треба оцінювати не тільки спираючись на кількісні показники навчальних досягнень студентів, а враховуючи зміни у свідомості як студентів, так і викладачів. У студентів формується готовність до постійного оволодіння новими знаннями, мобілізуються їх задатки, здібності та обдарованість, утверджуються навички брати на себе відповідальність, відстоювати свою позицію, співпрацювати, розвивається новий тип мотиваційної сфери, де самоактуалізація впливає на загальну креативність студента, сприяє створенню нової позиції особистості [21].

Для реалізації завдань інноваційної освіти і навчання викладачу необхідно зацікавити кожного студента в роботі групи за допомогою чіткої мотивації, стимулювати студентів до вільного та коректного висловлення без страху за помилкову відповідь, проявляти високий професіоналізм у роботі. Інноваційну діяльність викладача можна трактувати як творчий процес і творчий результат, як особистісну категорію, де основою є рефлексія – осмислення особистістю власної пошуково-творчої діяльності, креативно-перетворювальної діяльності і співтворчості [42, с.333]. Ефективність фахової діяльності викладача ВНЗ визначається його активною взаємодією зі студентами, реалізацією ним доцільних психолого-педагогічних впливів, що сприяють якісному оволодінню студентами сучасними фаховими знаннями, вміннями та навичками, а також формуванню в них особистісних якостей і властивостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності, суспільного та громадського життя. З метою підвищення ефективності фахової діяльності викладача ВНЗ необхідно удосконалювати кожен з компонентів цієї ефективності (управління викладачем навчально-виховним процесом, сукупність педагогічних вмінь і якостей, взаємовідносини зі студентами, фахове спрямування, мотивацію до реалізації завдань навчально-виховного процесу, фахову надійність) [36, с.88].

Використання інноваційних методів навчання у навчальному процесі різних ВНЗ є предметом дослідження багатьох науковців. Кожна з цих робіт збагачує методичну скарбницю національної вищої школи.

Зокрема, у Київському університеті права НАН України однією з інноваційних форм навчання є метод case-study, під час якого студенти аналізують певну ситуацію та знаходять певні можливості її вирішення. Цей метод спрямований на розвиток мислення і вміння поводитися у складних ситуаціях, знаходити правильні рішення, що є дуже важливим у діяльності юриста. Також використовуються майстер-класи та рольові ігри. Під час майстер-класу запрошений спеціаліст-практик показує способи діяльності, передає секрети своєї творчості. Рольова гра підпорядкована досягненню заздалегідь накресленого ігрового результату, що дає можливість студентам бути причетними до розробки теми, яка вивчається [23].

У Ялтинському університеті менеджменту у співробітництві з 14 університетами із 7 країн створена сучасна система дистанційного навчання і підвищення кваліфікації для туристичної галузі. На дистанційному порталі ЯУМ за принципом глобальної соціальної мережі створена організаційна структура дистанційного навчання студентів і розміщена вся необхідна інформація для студентів, в тому числі навчальні програми, побудовані за модульним принципом для кожної спеціальності та курсу, необхідні навчально-методичні рекомендації для виконання всіх видів самостійної роботи для кожного курсу, тести для контролю знань,

порядок інформаційного обміну між викладачем та студентами, поточна та семестрова успішність студентів [8].

Викладачі Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка з метою використання об'єднаних навчальних ресурсів пропонують створити міжуніверситетський центр дистанційних лабораторних робіт. У завдання такого центру входить технічна підтримка комп'ютерного забезпечення, накопичення і безпечно зберігання навчальних матеріалів, науково-методична підтримка користувачів, адміністративно-організаційна робота. Центр містить технічні та педагогічні ресурси: засоби віртуальної комунікації; дистанційно виконувані лабораторні роботи; віртуальні стимулятори; систему автоматичного оцінювання; віртуальні обчислювальні машини. Лабораторні роботи, що використовують ідеальні моделі з інтерактивною зміною умов і ходу дослідження, дають можливість студенту порівняти віртуальні вимірювання з сучасним експериментом, проведеним на дорогому науково-дослідному обладнанні. Конфігурацію віртуальних лабораторних робіт можна урізноманітнювати, оперативно створювати нові варіанти виконання залежно від необхідного навчального рівня [15].

У Київському національному економічному університеті ім. В. Гетьмана у психолого-педагогічній підготовці студентів використовують такі інтерактивні технології: інтерактивна лекція (проблемна, інтегрована, бінарна, провокаційна, лекція-прес-конференція, лекція-візуалізація тощо), кейс-метод, метод «мозковий штурм», метод дискусії та інші. Кожен з цих методів сприяє формуванню професійної компетентності майбутніх економістів і здатності швидко реагувати на зміни у соціально-економічному середовищі та адаптувати свою професійну діяльність до нових умов [7].

Вагомим є досвід викладачів ДВНЗ «Ужгородський національний університет» щодо використання інноваційних методів навчання для студентів різних спеціальностей. Так, на біологічному факультеті застосовують різноманітні методи групової роботи, зокрема проектні методи, проблемне навчання та комп'ютерні технології. Досягнення мети при виконанні проектів здійснюється через детальне вирішення проблеми, яка завершується практичним результатом. У процесі виконання проектів як біологічного, так і медичного змісту, у студентів розвивається фаховий інтерес до вивчення дисципліни, з'являється почуття успіху і прогресу на власному рівні, виробляються дослідницькі вміння і навички, формуються фахові знання. Комп'ютерні технології сприяють заміні традиційних методів викладання на мультимедійні лекції, тренінг-лекції, інтерактивні дискусії, що забезпечують активну участь студентів у навчальному процесі [20].

Під час підготовки фахівців з міжнародних відносин на факультеті міжнародної політики, менеджменту та бізнесу продуктом новаторства виступають спроби застосування нових навчальних технологій, оригінальних виховних заходів, європейських форм, методів, прийомів і засобів реалізації змісту освіти і виховання. Пріоритетом роботи факультету на сучасному етапі є використання дистанційної освіти через запровадження електронних курсів та спілкування викладачів і студентів через Інтернет. Важливим аспектом у підготовці студентів-міжнародників є їх участь у міжнародних конкурсах, міжнародних освітніх і наукових програмах та проектах, зокрема у реалізації проекту НРОА «Відчиняємо двері для нових можливостей транскордонного співробітництва» [1].

Інноваційним методом у роботі факультету журналістики можна вважати широке залучення студентів до наповнення сайту медіацентру УжНУ, де вони працюють над написанням матеріалів окремих розділів, здійснюють фото- та відеосупровід інформації, а також дають публікації на закарпатських веб-ресурсах [43].

На факультеті інформаційних технологій в організації навчально-виховного процесу працюють над упровадженням критерії «педагогічна майстерність + майстерність комунікації + нові інформаційні технології» шляхом використання різноманітних інноваційних методів навчання та підвищення фахової і методичної кваліфікації викладачів [26].

Загальні засади імплементації інноваційної педагогіки в УжНУ узагальнено у статті доц. І. Артьомова, який підкреслює необхідність таких кроків на шляху до єдиного освітнього простору:

- максимально використовувати умови прикордоння для започаткування проектів із європейськими партнерами в рамках міжнародних освітніх програм;
- планомірно впроваджувати інновації та інформаційні технології у навчальний процес, що не означатиме відмову від класичних форм організації навчання;
- залучити науковців та студентів УжНУ до участі у європейській рамковій програмі «Горизонт», що підвищить їхню мобільність у сфері міжнародної співпраці;
- залучити ресурси для інформатизації навчального процесу: обладнати кафедри достатньою кількістю ПК, а аудиторії – відеотехнікою та мультимедійними комплексами;
- започаткувати модель розвитку освіти, за якої у підготовку професіоналів вкладатимуть кошти і бізнес, і держава [5, с.127].

Цікавим є досвід співпраці ВНЗ з бізнесом в режимі функціонування бізнес-інкубаторів та Наукових парків. Науковий парк покликаний займати центральне місце в інноваційній структурі певного регіону, повинен забезпечувати максимально сприятливі умови для стартапів і ІТ-компаній. Бізнес-інкубатор – це організація, що надає

комплекс послуг (бухгалтерських, адміністративно-технічних) перш за все новоствореним підприємницьким структурам на сприятливих умовах з метою їх адаптації до ринкової кон'юнктури. Наукові парки та бізнес-інкубатори служать ефективним інструментом формування бізнес-середовища, місцем генерування та впровадження інноваційних ідей на базі великих компаній, зокрема інноваційно-технологічного характеру. Досвід діяльності наукових парків та бізнес-інкубаторів, що діють при університетах, свідчить, що майбутні випускники вчаться пошуку нових можливостей отримання прибутку, прояву інноваційної можливості з максимальною вигодою. Нині в Україні функціонує широка мережа наукових парків та бізнес-інкубаторів, значна частина яких знаходиться у провідних університетах країни (Київська, Харківська, Львівська політехніки). Університети починають виконувати функцію інтегратора знань, тобто стають організаційним посередником для кооперації освітніх і наукових структур з бізнесом та виробництвом. Таким чином, вищі навчальні заклади нині реалізують важливі функції – прискорення розвитку в країні інноваційної діяльності, забезпечення стратегічних пріоритетів формування наукових шкіл і механізмів успішної взаємодії їх діяльності з бізнесом, зокрема щодо фахової практичної підготовки випускників[12, 22].

Висновки і перспективи подальших розвідок. На нашу думку, підвищенню якості та інтенсивності освітнього процесу у вищій школі сприятиме органічне поєднання інноваційних методик із класичними, вибір різних методів щодо кожної дисципліни та кожного заняття в залежності від їх мети та специфіки. Високопродуктивним та перспективним є також синтез аудиторної та позааудиторної роботи, що допомагає утворити сплав професійних умінь та навичок з активною громадською позицією майбутнього фахівця. Для реалізації таких підходів, а також для активного впровадження інноваційних методів навчання викладачу треба не тільки удосконалювати навчально-методичні комплекси з окремих дисциплін, але й опанувати нові засоби навчання. З цією метою у навчальному закладі доцільно створити спеціальну науково-методичну структуру для організації та координації зазначеної роботи, обладнати відповідні аудиторії технічними засобами, що дасть можливість реалізовувати інноваційні методи навчання у педагогічному процесі.

Вирішальну роль в оволодінні викладачами вітчизняних вишів інноваційними технологіями та методами може відіграти їх стажування у провідних вищих навчальних закладах за кордоном, а також участь у процесі академічної мобільності. Необхідна зміна застарілих стереотипів щодо викладацької діяльності, стимул не тільки до ґрунтовного вивчення іноземної мови, а й до використання індивідуальних, дослідницьких, проектних, практичних методів педагогічної взаємодії, що оптимально може бути реалізовано в рамках педагогічної діяльності або стажування за

міжнародними програмами, які є складовими процесу інтернаціоналізації вищої освіти України.

На підставі аналізу наукових досліджень та методичної літератури щодо впровадження інноваційних методів навчання у вищій школі показано, що:

- пріоритетом національної концепції реформування і модернізації вищої освіти є створення інноваційного освітнього середовища у вищих навчальних закладах через сприяння прогресивним нововведенням, в тому числі впровадження інноваційних методів навчання;

- саме застосування широкого діапазону новітніх методів навчання запровадження новітніх відкритих навчальних систем з використанням ІКТ, функціонування наукових парків та бізнес-інкубаторів стануть ознаками інноваційних університетів і започаткують процес інтернаціоналізації вищої школи України;

- у сучасній педагогіці має місце багатоваріантність інноваційних методів навчання, спрямованих на якісне засвоєння знань студентами, розвиток їх інтелектуальної діяльності, формування вмінь та навичок критичного осмислення професійної проблеми, здатності самостійно опрацьовувати інформацію, набуття якостей, що стануть у нагоді в майбутньому професійному житті;

- кожний вищий навчальний заклад створює свою базу найбільш часто використовуваних інноваційних методів із врахуванням специфіки викладацького складу, контингенту студентів, особливостей спеціальностей, фахівців з яких готує конкретний виш, матеріально-технічного забезпечення та ін. Сукупність цих методів утворює методичну скарбницю національної вищої школи, яка свідчить про серйозну і копітку роботу щодо утвердження європейських якостей у вищій освіті України.

Успішне запровадження інноваційних методів навчання вимагає системної роботи, для якої необхідно :

- переглянути зміст і спрямованість підготовки та підвищення кваліфікації (стажування) педагогів з метою формування їх професійної готовності до роботи в умовах інноваційного навчання;

- сприяти участі викладачів у процесі академічної мобільності, зокрема у міжнародних програмах обміну та стажування;

- запровадити систему матеріального стимулювання педагогів, які активно і ефективно впроваджують інноваційні методи у навчальний процес.

Актуальним напрямом подальшого висвітлення порушеної теми є дослідження проблеми навчання фахівців у контексті компетентнісного підходу, а також вивчення найбільш ефективних інноваційних методів, що можна використати для підготовки фахівців гуманітарної або природничої сфер, зокрема з окремих спеціальностей.

Список використаних джерел

1. Андрейко В.І., Свеженцева О.І. Використання новітніх технологій навчання у підготовці фахівців з міжнародних відносин в контексті міжнародного співробітництва./В. Андрейко // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць/ред. кол. І.В. Артьомов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 2(9). – 400 с. – С.130 – 139.
2. Андрущенко В. Європейський педагогічний досвід та національний досвід: гармонізація пріоритетів /В. Андрущенко // Вища освіта України. – 2014. – №3. – С. 5 – 11.
3. Артикуца Н.В. Інноваційні методики викладання дисциплін у вищій юридичній освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ekmair.ukma.kiev.ua/bitstream/123456789/2424/1/Artikutsa_Inov.pdf
4. Артьомов І.В. Інноваційний університет – важливий інструмент інтегрування в європейський освітній і науковий простір /І.В. Артьомов //Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць / ред.кол. І.В. Артьомов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2015. – Спецвип. 1(10). – 440 с. – С.89 – 119.
5. Артьомов І.В. Інноваційна педагогіка: актуальні аспекти./І.В. Артьомов// Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць/ред. кол. І.В. Артьомов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014.– Вип. 2(9). – 400с. – С.122–129.
6. Білак Ю.Ю. Організаційно-дидактичні та технічні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі університету./Ю. Білак, В. Кобаль, І. Лях //Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами ХХІУ Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Кошице – Мішкольц, 8-11 травня 2012р./ред. кол. Ф.Г. Ващук (голова), Х.М. Олексик, І.В. Артьомов та ін. – Ужгород: ЗакДУ, 2012. – Вип. 5(24). – 582с. – С. 439 – 446.
7. Борисенко Л.Л. Впровадження інтерактивних технологій навчання: з досвіду Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана./Л. Борисенко // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць/ред. кол. І.В. Артьомов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 2(9). – 400с. – С. 149 – 158.
8. Васильевых Л.А. Создание электронной сети дистанционного обучения и повышения квалификации в режиме on-line (e-learning) специалистов для туристической отрасли стран ЕС и СНГ. /Л. Васильевых, Е. Головкина, Т. Петрова //Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами ХХІІІ Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Кошице – Мішкольц, 29 листопада–2 грудня 2011 р./ред кол. Ф.Г. Ващук(голова), Х.М. Олексик, І.В. Артьомов та ін. – Ужгород: ЗакДУ, 2012. – Вип. 4 (23). – Ч.1. – 400 с. – С.125–127.

9. Ващук Ф.Г. Технологія створення інтерактивних електронних підручників./Ф.Г. Ващук, О.М. Ващук // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами ХХІУ Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Кошице – Мішкольц, 21–24 травня 2013 року/ред.кол. Ф.Г. Ващук (голова), Х.М. Олексик, І.В. Артёмов та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2013. – Вип.7(26). – 440 с. – С.33 – 42.

10. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / уклад.; голов. ред. В.Т. Бусел – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. – 1736с.

11. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/Інновації>.

12. Гаращук О.В., Куценко В.І. Основні функції вищої освіти України в контексті її модернізації та євроінтеграції /О.Гаращук // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами ХХУІ Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Будапешт, 25 – 29 листопада 2013 року/ред. кол. В.І. Смоланка(голова), І.В. Артёмов та ін. – Ужгород: ДВНЗ«УжНУ», 2014. – Вип. 8(27). – 376с. – С.7–16.

13. Дубів О.В. Методичні рекомендації зі створення та підготовки електронних тестів для застосування у автоматизованій системі тестування знань [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/1968>

14. Дубягін О.Б. Інноваційні технології та методи навчання як фактор удосконалення навчального процесу / О.Б. Дубягін [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.geci.cn.ua/uk/home/item/download/446_a657598348h2_a6t8c60b5c4f62a104f0.html

15. Жарких Ю.С., Лисоченко С.В., Сусь Б.Б., Третяк О.В. Міжуніверситетський центр дистанційних навчально-наукових лабораторних робіт та досліджень на унікальному обладнанні./ Ю.С. Жарких, С.В. Лисоченко, Б.Б. Сусь, О.В. Третяк // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами ХХІІІ Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Кошице – Мішкольц, 29 листопада – 2 грудня 2011 р./ред кол. Ф.Г.Ващук(голова), Х.М.Олексик, І.В.Артёмов та ін. – Ужгород: ЗакДУ, 2012. – Вип. 4 (23) – Ч.1.– 400с.– С.15 –170.

16. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П.Ю. Сауха. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444с.

17. Інноваційна діяльність університетів України: аналітичний огляд / за загальною редакцією І.В. Артёмова – Ужгород: ПП «АУТОДОР-ШАРК», 2015. – 162 с.

18. Інфо-центр. Система електронного навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/140>

19. Інфо-центр. Електронний репозитарій наукових публікацій УжНУ (DSpace.UzhNU) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/4096>
20. Коваль Г.М. Використання інноваційних освітніх технологій при формуванні знань студентів вищих навчальних закладів / Г.М. Коваль, О.І. Карбованець, Н.В. Куруц, Я.С. Гасинець, Я.І. Демчинська // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць/ред. кол. І.В. Артёмов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 2(9). – 400с. – С.25 – 34.
21. Козак Л.В. Дослідження інноваційних моделей навчання у вищій школі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/4280/1/Kozak_LV_Doslidjennya_innov_mod_2014.pdf
22. Концепція наукового парку ДВНЗ «УжНУ». Каталог інноваційних проектів. Розробники: І.П. Студеняк, І.В. Артёмов, А.В. Гусь. – Ужгород: ПП «Демидов А.А.», 2016. – С.140
23. Кортукова Т.О. Ефективне використання інноваційних форм навчання у Київському університеті права Національної академії наук України./ Т. Кортукова // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами ХХУІ Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Кошице – Мішкольц, 12 – 24 травня 2013 року/ред.кол. Ф.Г. Ващук (голова), Х.М. Олексик, І.В. Артёмов та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2013. – Вип. 7 (26). – 400с. – С. 249 – 253.
24. Кочубей А.В. Інноваційні методики викладання гуманітарних дисциплін у вищих технічних навчальних закладах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ozfm_2013_7_27.pdf
25. Луговий В.І. Управління якістю викладання у вищій школі: теоретико-методологічний і практичний аспекти / В.І. Луговий // Психолого-педагогічні засади проектування інноваційних технологій викладання у вищій школі: монографія / [авт. кол.: В. Луговий, М. Левшин, О. Бондаренко та ін.; за ред. В.П. Андрущенко, В.І. Лугового]. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 260с. - розд.1, [підрозд.1.1]. – С.5 – 34.
26. Лях І.М. Нові підходи в освітньому процесі в світлі інноваційних інформаційних перетворень ХХІ століття./ І. Лях, М. Кляп // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць/ред. кол. І.В. Артёмов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 2(9). – 400с. – С.248 – 253.
27. Морозов В. Філософія впровадження інновацій у педагогічний процес./ В.Морозов// Вища освіта України. – 2014. – № 2. – С. 36 – 39.
28. Національна доктрина розвитку освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
29. Нелюбов В.О. Використання інформаційних технологій в навчальному процесі. /В.О.Нелюбов, О.В. Дубів, О.С. Куруца

//Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами ХХІУ Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Кошице – Мішкольц, 21–24 травня 2013 року/ред.кол. Ф.Г. Вашук (голова), Х.М. Олексик, І.В. Артьомов та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2013. – Вип.7(26). – 440с. – С.323 – 325.

30. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року №1556 – VII //Відомості Верховної Ради України, від 19.09.2014р. /№37-38/ стр.2716, ст.2004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/aws/show/1556-18>

31. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1414672797/>

32. Проект Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/pr-viddil/1312/1390288033/1415795124/>

33. Руденко О.М. Методологія формування стратегії інноваційного розвитку в системі вищої освіти./О.М. Руденко// Інтеграція в європейський освітній простір: здобутки, проблеми, перспективи: монографія / за заг.ред. Ф.Г. Вашука. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 560с. – (Серія «Євроінтеграція: український вимір»; Вип.16). – С.316 – 327.

34. Силадій І. Якісна освіта в контексті управління впровадженням інновацій / І.Силадій // Вища освіта України. – 2011. – № 4. – С. 105 – 112.

35. Смоланка В.І. Стратегічна мета УжНУ – створення інноваційного університету європейського рівня / В.І. Смоланка // Закарпатська правда. – №8 (15786). (13 березня 2015 року). – С.6.

36. Терлецька Ю. Ефективність фахової діяльності викладачів вищих навчальних закладів: педагогічно-психологічний аспект. / Ю. Терлецька // Вища школа. – 2014. – № 1. – С.81 – 89.

37. Требик О.С. Інноваційні форми використання ІКТ у навчанні математики у коледжах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/321361/trebik_e_innovative_forms_of_ict_while_teaching_mathermatics_in_colleges.pdf

38. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К: Кондор, 2011. – 628с.

39. Феномен інновацій: освіта, суспільство, культура: монографія / [ред.кол.: В.Г. Кремень, В.В. Ільїн, С.В. Пролеєв]; за ред. В.Г. Кременя; – К.: Пед. думка. – 2008. – 470с.

40. Харківська А.А. Системний підхід та інновації в сучасній педагогічній науці. / А.А. Харківська // Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами ХХVІІ Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Будапешт, 26 – 29 листопада 2013 року

(ред.кол. В.І. Смоланка (голова), І.В. Артёмов та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 8(27). – 376с. – С.31 – 35.

41. Цветкова Г. Інноваційність як принцип нового педагогічного мислення та шлях професійної самореалізації викладачів гуманітарних дисциплін. / Г. Цветкова //Вища школа. – 2016. – № 1. – с. 96. – С. 42 – 48.

42. Чернілевський Д.В. Педагогіка вищої школи: підручник / Д.В. Чернілевський, І.С. Гамрецький, О.А. Зарічанський, І.М. Луцький, О.В. Пшеничнюк; за ред. Д.В. Чернілевського. – Вінниця: АМСКП, Глобус-Прес, 2010. – 408 с.

43. Шумицька Г.В. Сайт медіацентру УжНУ як засіб інтеграції університетського інформаційно-комунікаційного простору в загальнодержавний та європейський науково-освітній континуум / Г. Шумицька, В.І. Путрашик //Міжнародний науковий вісник: збірник наукових праць/ред. кол. І.В. Артёмов (голова) та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2014. – Вип. 2(9). – 400 с. – с. 315 – 323.

ЗМІСТ

Смоланка В.І. <i>Вступне слово</i>	5
Кмет Станіслав <i>Вітальне слово</i>	7
Studenyaak Ihor <i>RESULTS OF SCIENTIFIC AND RESEARCH WORK OF STATE UNIVERSITY “UZHHOROD NATIONAL UNIVERSITY” in 2015</i>	9
Tarak Peter <i>RIS KSK 2016 +</i>	15
Lavrin Anton, Jakab Frantisek <i>WAY TO UNIVERSITY SCIENCE PARK TECHNICOM (UVP / USP TECHNICOM) (BACKGROUND AND APPROACH TO DEVELOPMENT)</i>	23
Woźniak Dariusz, Sokołowska-Woźniak Justyna <i>THE ROLE OF THE UNIVERSITY IN CREATING ENTREPRENEURIAL MILIEU. NOWY SĄCZ AREA CASE STUDY</i>	45
Артьомов І.В., Зуб С.В. <i>ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩІЙ ОСВІТІ ТА НАУКОВІЙ СФЕРІ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ</i>	51
Приходько В.П. <i>УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЯК ІНТЕГРАТОР ЗНАНЬ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ, ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК РЕГІОНАЛЬНОГО ЗРОСТАННЯ</i>	61
Устич С.І. <i>СИСТЕМА ІНДЕКСАЦІЇ ТА МОНІТОРИНГУ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТУ</i>	69
Бутурлакiна Т.О. <i>ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ТА ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ АВТОНОМІЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	73
Jakab F., Feciřak P., Lamer J., Novák M., Kovalčik M., Klimek I., Michalko M., Drobny M. <i>PILOT SUB-PROJECTS: INNOVATIVE-INCUBATION LABORATORY FOR APPLIED RESEARCH IN THE FIELD OF TECHNOLOGIES, APPLICATIONS AND SERVICES</i>	82
Моца А.А. <i>РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ У ВНЗ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН</i>	96
Динис Г.Г. <i>КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ КАФЕДРИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» І ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ОСВІТНЬОЇ, МЕТОДИЧНОЇ ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА 2015 – 2025 рр.</i>	107

Гусь А.В. НАУКОВИЙ ПАРК УжНУ ЯК ЕЛЕМЕНТ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	117
Jakab F., Lavrin A., Durkáčová M., Dolná Z., Bonk B., Alexandrova G., Tomaško M., Čížmár P., Vajda V. ACCELERATION OF INNOVATIONS AND ENTREPRENEURSHIP AT UNIVERSITY ENVIRONMENT	125
Головач І.І. НАУЧНИЙ ПАРК «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» – ОСНОВА РОЗВИТКУ ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ В РЕГИОНЕ	135
Кляп М.І., Кляп М.П. ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ВИЩОЇ ШКОЛИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД РЕФОРМУВАННЯ ГАЛУЗІ	143
Лазур Я.В., Василечко А.В. ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙ У ВИЩІЙ ОСВІТІ	168
Каплінський В.В. СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ У ВИЩІЙ ШКОЛІ ЯК ПРОВІДНОЇ ФОРМИ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ	173
Медведь М.М. БІБЛІОТЕКА УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ – СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ	183
Локшин В.С. МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ПТНЗ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КАР'ЄРИ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	189
Мірошніков Д.Д. ВИЗНАЧАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІННОВАЦІЙНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	199
Zub Svitlana UKRAINE AND SLOVAKIA: THE WAY TO MUTUALLY BENEFICIAL RELATIONS THROUGH THE PRISM OF COOPERATION WITH THE VISEGRAD FOUR	216
Фенинець Г.Ю. ПОНЯТТЯ «ІННОВАЦІЯ»: ІСТОРИОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ	221
Havlík T., Vindt T., Takáčová Z., Miškufová A., Kukurugya F. EAF DUST RECYCLING - PREPARATION OF FINAL PRODUCTS	230
Drutarovsky M., Kocur D., Petura O., Fortes J., Slovak S., Laban M., Galajda P., Pietrikova A., Kazimir P., Svecova M. EMBEDDED SENSOR NODE FOR UWB RADAR NETWORK BASED SHORT-RANGE TRACKING OF MOVING PERSONS	240

Наукове видання

***МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК
INTERNATIONAL SCIENTIFIC HERALD***

Випуск 1 (12)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ №20546-10346Пр, видане Міністерством юстиції України 15.01.2014 р.*

Відповідальний за випуск І.В. Артёмов
Упорядник А.І. Гусь
Коректура: Т.М. Алексеєва, Л.І. Серєда
Технічне редагування: М.І. Іванова, О.І. Гурчумелія
Комп'ютерна верстка та дизайн обкладинки А.І. Бродич

Підписано до друку 30.03.2016 р.
Ум.друк.арк. 29,2
Гарнітура Times New Roman
Формат 60x84/8 Зам.№28
Тираж 300 прим.

Оригінал-макет виготовлено
в редакційно-видавничому відділі ДВНЗ «УжНУ»
88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89,
E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua

Віддруковано ПП А.А. «Демидов»
88000 м. Ужгород, вул. Митрака, 25

M-72

Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Науковий парк як універсальна регіональна структура інноваційної діяльності», Ужгород-Кошице, 3 березня 2016 року /ред. кол. В.І.Смоланка (голова), І.В.Артjomов та ін. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2016. – Вип. 1(12). – 254 с.

ISSN 2218-5348

УДК 001:378

International Scientific Herald: collection of scientific papers on materials of International scientific and practical conference "Science Park as universal regional structure of innovative activity", Uzhhorod-Kosice, March 3, 2016 / ed. count. V. Smolanka (Chairman), I. Artjomov and others. – Uzhhorod: SU "UzhNU", 2016 – Ed. 1 (12). – 254 p.